



Kajdi Gyula (1911 – 2003)

Gyula bácsi, az anyagvizsgálók doyenje, aki nyugdíjas éveiben is mindvégig aktív volt és szakkönyvekbe sűrítve adta tovább tapasztalatait szakmai közösségünknek, 2003. május 10-én, életének

92. évében csendben itt hagyott minket. Családjá gyászában osztozva kísértük utolsó útjára az Új köztemetőben.

Kajdi Gyula a Baranya megyei Szentlőrincen született 1911. november 14-én, de mozdonyvezető édesapját Felvidékre helyezték, így Trianon után vasúti vagonlakókként menekültek Érsekújvárról Budapestre – tudtuk meg életútja részleteit a 80. születésnapján lapunknak adott interjújából. Tanulmányait a budapesti Állami Felsőipariskola (ma Budapesti Műszaki Főiskola Bánki Donát Gépészmérnöki Főiskolai Kar) fém-vasipari szakosztályát 1931-ben elvégezve fejezte be.

Első munkahelye a Mika Tivadar Rézárú Gyár Rt-nél volt 1934-ig, majd a Ganz és Társa Rt. vagongyárának szerkesztési osztályára került, ahol az Argentínába szállított motorvonatok rajzait készítette. Főnöke Báránszky-Jób Imre volt. Abban az időben a Ganz-gyári motorvonatok képviselték a világszínvonalat.

1935-38 között a Gyurosovics irodában dolgozott, ahol épületgépészeti terveket készített. Az elvégzett munkák között volt a szegedi és a budapesti OTI kórház, a Mester utcai OTI rendelő (itt terveztek először padlófűtést), Budapesten az egyik Madách-ház és a Margit krt. 29. lakóház, a MABI balatonlellei üdülője, Kárpátalján a csendőrlaktanya, az OTI pestújhelyi tüdőkórház 16 pavilonjának központi fűtése (később szovjet kórház lett).

1938 végétől a Fémárú, Fegyver és Gépgyár szerkesztési osztályán vállalt munkát. A száraz gázmérő gyártási művelettervét készítette el (korábban a gázmérők vizes rendszerűek voltak). Majd egyfajta automatikus gázlámpagyújtó szerkezetnek a gyártás-előkészítését végezte.

Ezen előzmények után, 1939-ben a MÁVAG gyár műszaki ellenőrzési osztályára került, ahol akkor alakult az anyagvizsgáló részleg, amelyet Szécsi László vezetett. Lassan megszűnt a gőzmozdonygyártás, helyette kazánokat gyártottak. Itt alkalmazták először a villamos hegesztést a korábbi szegecseles helyett. Gyártottak repülőgépeket, harckocsikat, terepjáró teherautókat, légvédelmi ágyúkra lövedékeket. Még folyt Budapest ostroma, mikor a szovjet alakulatok már megszállták a gyárat. A szovjet katonák elfogták a gyárba bejövöket, és Gödöllőre vitték őket. A gyári készletekből a motorokat ötlágú csillaggal és CCCP jellel kellett ellátni. A dolgozók megtették, de cserébe a foglyok szabadon bocsátását kérték. Köztük volt többek között Mester István, a diósgyőri acélmű vezető mérnöke. Mester István néhány hétig a MÁVAG-ban dolgozott és betanította a szövetszervezet vizsgálatokat, mert addig ott nem volt metalográfia. Mester később a Vasipari Kutató Intézet egyik vezetője lett.

A háború után megkezdődött az újjáépítés. Kajdi Gyulát 1950-ben kinevezték az Anyagvizsgáló Osztály vezetőjének és ezt a beosztását az 1971-es nyugdíjazásáig megtartotta.

1950-ben szovjet parancsrendelésre megkezdtek az OJO típusú gőzmozdony gyártását, amelyből 1300 darabot szállítottak a Szovjetunióba. A több ezer tonnányi kazánlemezét Németországban rendelte meg a Metalimpex, és ezek gyártásának és minőségének ellenőrzésével a MÁVAG-ot bízta meg. Kajdi Gyula 1950 és 1956 között hétszer dolgozott Németországban, többnyire a Mannesmann

AG-nél, Duisburgban. Kinttartózkodását szakmailag jól hasznosította: „A munkák szünetében elutaztam Kölnbe, ahol meglátogattam a fiatal Krautkrämer céget. Egy családi ház pincéjében dolgoztak a Robert Koch Strassén, és éppen a lemezvizsgáló ultrahangkészüléket fejlesztették. Ezzel sikerült gyorsan és biztonságosan kimutatni az acéllemezek rétegződési hibáit. Hazaérkezésem után a MÁVAG-nak is rendeltem egy készüléket.(...) De az esseni Haus der Technikben a Krautkrämer ultrahang tanfolyamát is látogattam” – nyilatkozta Gyula bácsi.

Kajdi Gyula a mérnökegylettel már 1934-ben kapcsolatot tartott. A háborút követő átszerveződések után 1951-ben belépett az OMBKE-be, de 1956-ban érdeklődési köre a roncsolásmentes anyagvizsgálók felé vitte, ezért átlépett a GTE-be. Alapító tagja volt az Anyagvizsgáló Szakosztály ultrahangos szakbizottságának. Itt főleg szabványosítással foglalkoztak. Elkészítette a Szabványügyi Hivatal megbízásából a Fémek ultrahangvizsgálata MSZ 7863-77 szabvány tervezetét. Folyamatosan képezte magát. Részt vett a Mérnöki Továbbképző Intézet előadás-sorozataiban is.

A GTE Anyagvizsgáló Szakosztálya 1958-ban rendezte az első, majd háromévenként ismétlődő, nemzetközileg is jegyzett kongresszusait. Ennek egyik szekciója a roncsolásmentes anyagvizsgáló volt, amely gyorsan fejlődő fénykorát élte. Tudományos felfedezések, találmányok születtek, amelyek kiterjedtek az ultrahang, az örvényáramos, a mágneses, a radiológiai és más vizsgálatok területére. 1970-ig minden kongresszuson részt vett. Az egyesület felvette a kapcsolatot a roncsolásmentes anyagvizsgálók nemzetközi szövetségével, az ICNDT-vel. 1970-ben, az ICNDT 6. kongresszusán Kajdi is részt vett a GTE hivatalos kiküldöttjeként dr. Réti és dr. Konkoly társaságában.

Meg kell említeni, hogy 1952-ben az Institut Dr. Förster rendezett kongresszust Reutlingenben. Kajdi itt ismerkedett meg dr. Försterrel, aminek örvényáramos könyve írásakor nagy hasznát vette. Aktív ideje alatt mindennapi feladatainak ellátása mellett könyvek írásával nem tudott foglalkozni.

1976-ban jelent meg Szaneltnér Frigyes szerkesztésében a *Gépipari meősok szakkönyve*, amelynek *Anyagvizsgáló* fejezetét Kajdi írta. A könyv 4300 példányban készült és két hét alatt minden könyv elkelt.

1984-ben az *Anyagvizsgáló mágneses és folyadékbehatolásos módszerekkel* című könyvét a Műszaki Könyvkiadó jelentette meg (A/5, 1-178 old.). Magyar nyelven ez volt az első ilyen tárgyú könyv. 1986-ban jelent meg a *Válogatott fejezetek az anyagvizsgáló köréből* (A/4 1-74 old.), majd 1990-ben az *Anyagvizsgáló örvényáramokkal* című könyvét – dr. Förster gratuláló soraival – a Szakmai Továbbképző és Átképző Vállalat adta ki (A/5 1-271 old.). Ugyancsak 1990-ben készült kézirat gyanánt az *Anyagvizsgáló hőelektromossággal* című tanulmánya (A/4 1-41 old.), amelyet, rövidített tartalommal, az Anyagvizsgálók Lapja 3. évf. 2. számában 1993-ban cikk formájában közölt. 1993-ban *A budapesti Állami Felsőipariskola* címen, kézirat gyanánt írt tanulmányt (A/4 1-40 old.). A felsorolt művekből a Bánki Donát Műszaki Főiskola 1-1 példányt kapott.

Élete végéig figyelemmel kísérte az anyagvizsgáló területén történő fejlődést, a GTE munkáját. Szakmatörténetünket formáló életútja pályakezdő fiataljaink számára is példaértékű.

Lehofer Kornél